

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sredi vsakega prvga in tretjega četrtka meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan pozneje. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravništvo „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Namanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 2.

V Ljubljani, 17. januarja 1895.

Letnik VIII.

Osnovni shod katol. slov. izobraževalnega društva v Cerknici.

Na Sv. Treh Kraljev nedeljo vrátil se je ob 4. uri popoldne prav lepo mnogoštevilno obiskani shod novega društva v Cerknici. Shod je pričel predsednik osnivalnega odbora preč. gosp. dekan Fr. Kunstelj z lepim nagovorom ter povdarjal, kak pomen in namen ima novo društvo. Za predsednika je bil nato izbran g. A. Modic, za podpredsednika J. Petrovič iz dol. Vasi, za zapisničarja kapelan Fr. Pešec in za blagajnika deželni dacear Fr. Porent. Nato so temeljito in poljudno govorili gg.: dr. Ivan Šusteršič, dr. Ign. Žitnik, Potočnik, Gostinčar in Pešec. Ker zadnji govor razpravlja namen društva, zato ga tukaj omenimo. Rekel je:

Precej v začetku moram povdariti, da nas k njegovi ustanovitvi ni nagnilo kako sovraštvo ali osebna mrznja — shod naš je očiten in vrh tega so se povabili še s posebnimi vabili naši politični nasprotniki — ampak bratska ljubezen, s katero objemamo vse: nevedne, da jih podučimo, nasprotnike, da jih pridobimo, prijatelje, da jih ohranimo. Naših nasprotnikov ni tukaj. Tem tesneje se hočemo sami združiti, in se okleniti drug drugega. Dandanes se vse združuje. Liberalci se zbirajo pod svojo zastavo, na kateri imajo pisane zapeljive besede: prostost, napredek, mi hočemo prosto ljudstvo. Od tod imajo tudi svoje ime »liberalci«, to je prostaki, ker hočejo biti prosti od Boga, od cerkve božje, sploh od vsake oblasti. Kar jim je všeč, to verujejo in spolnujejo, kar pa ne, pa pravijo: to je za nas razsvitljene, neodvisne ljudi odveč in preneumno, mi vas ne poslušamo. Mi hočemo duhovski jarem otresti — te besede so se tudi pri nas slišale ob volitvah. Kakšen pa je ta jarem? To je jarem deset božjih in pet cerkvenih zapovedij, ki ga nihče ne sme otresti, če želi ostati pravi katoličan. Ta krivi liberalni nauk so si dobro zapomnili socijalisti in anarhisti in ga hočejo dosledno tudi v dejanju izvršiti. Če ni več sveta božja oblast, tem manj

je državna in zato so nezadovoljneži, ki svojo srečo hočejo doseči tudi z bombami in dinamitom, saj ni po njih misli nobene oblasti, ne življenja po smrti. Temu nasproti se družimo mi pod zastavo katoliško. Pod to zastavo so se borili naši očetje proti krutim Turkom, za »Križ častni« so šli v boj, zmagali in se ohranili. »Križ častni« mora biti tudi naše upanje, ako hočemo uspešno delovati. Naše društvo je katoliško!

Naše društvo je pa tudi slovensko! Nasprotniki kaj radi nam očitajo, da smo brezdomovinci, to je, da ne cenimo in ne maramo slovenske domovine. Odgovorimo jim: Brezdomovinci ste vi! Mi poznamo dvojno domovino; eno slovensko domovino, ki jo gorko ljubimo, drugo nebesko domovino, za katero vi ne marate in jo s socijalisti vred prepuščate — vrahcem na strehi! — Naše društvo je tretjič izobraževalno! Podučiti hoče ljudstvo, kakšne pravice ima, kje so njegovi pravi prijatelji. Če boče ljudstvo podučeno in edino, tedaj stopi skupaj in zahteva: Naš poslanec mora peti tisto pesem, katero mu mi zapojemo! Lovska postava ni za nas kmete — proč z njo! Notarijata, kakersen je zdaj, ne moremo rabiti — nas preveč pije — podržavi naj se itd. V ta namen pa moramo biti edini, složni! Zato:

Trdno dajmo se skleniti
K zvezi dajmo si rokē
Liberalstvo v prah zdrobiti
Naše srčne so želje.

Bog daj novemu društvu svoj blagoslov!

Kaj je novega po svetu?

Avstrijski katoličani imamo v minolem letu zaznamovati več veselih pa tudi žalostnih dogodkov. V *Brnu* in na *Dunaju* sta se bila sešla katoliška shoda, ki sta jasno pokazala, da se katoliška zavest mej avstrijskimi narodi vedno bolj razširja. Kdo bi bil mislil pred petnajstimi leti, da bo na Dunaju mogoče katoliški shod. Od tedaj se je pa marsikaj v Avstriji na bolje obrnilo.

Ljudje so jeli spoznavati, da jih liberalizem vodi v pogubo in mu jeli obračati hrbet. Poleg tega je pa bil na Dunaju še shod krščanskih socijologov, to je mož, ki se bavijo, kako bi se dal zboljšati položaj našega kmeta, obrtnika in delavca. Vedno bolj pogosti so shodi pod katoliško zastavo.

Poleg teh veselih dogodkov je pa tudi dokaj žalostnih. Brezverski socijalizem se mej delavci močno razširja. Pospešujejo ga posebno judje, ki bi radi napravili kake zmešnjave, katere bi porabili v to, da bi kristjane kaj osleparili. Tudi ne moremo reči, da vodi krščanski duh vlado. Verski šoli se še vedno nismo nič približali, svoboda cerkve se pa tudi dovolj ne spoštuje. To se je posebno videlo v Trstu, kjer se je onemogočil misijon. Pa tudi drugi dogodki nam dokazujejo, da se ni dovolj prešinila katoliška zavest vladnih krogov. Tirolski in predariski deželni zbor, katera imata posebne pravice o postavitvah o deželni brambi, sta hotela deželnobrambovski zakon urediti v katoliškem duhu, zlasti mora biti konec dvobojem. Vlada pa je sklepanje preprečila. Tudi v državnem zboru in v delegaciji je vlada zagovarjala sedanje nekrščanske navade mej častniki.

V narodnem oziru pa Slovenci minolo leto tudi nismo dosti dosegli. *Gimnazija* v Kranji se je odprla, slovenska gimnazija v Celju se pa še le letos osnuje, ako jo Nemci ne bodo kako preprečili. Na Primorskem so se pri nekaterih sodiščih napravili dvojezični napisi, ali jih je vlada Italijanom na ljubo pri nekaterih zopet z italijanskimi zamenjala. Pač pa se je jela pri sestavi porotnih sodišč bolj ozirati na Slovence. Dosedaj so povsod Slovane sodili le italijanski porotniki. Vprašanje o razširjenju volilne pravice se še ni moglo rešiti, ker bi liberalci nov volilni red tako prikrojili, da bi prišli do večine v državnem zboru.

Žalostnejše so pa razmere v drugi državni polovici, nego v naši. Na *Ogerskem* se je minolo leto sklenila postava, da se bodo zakoni sklepali pred župani, kakor je bila navada v francoskem času tudi na Kranjskem. Ta postava pa še ni stopila v veljavo, in je celo nekoliko upanja, da se premeni. Liberalno ministerstvo je te dni odstopilo, ker ni imelo več zaupanja cesarjevega. Wekerle je posebno zaradi tega prišel ob zaupanje pri cesarju, ker je mirno gledal, da so proslavljali spomin puntarja Košuta, kot bi bil ogerski kralj in pustili njegovega sinu, da se je vozil po deželi in skliceval shode, kot bi on bil že ogerski kralj. — Novo ministerstvo je žal zopet liberalno.

V *Srbiji* je kralj na svet svojega očeta odpravil ustavo in radikalno ministerstvo. Bivši kralj Milan se zopet povrnil v deželo, dobiva plačo, da si je bil prodal poprej že vse svoje pravice.

V *Bulgariji* je odstopilo ministerstvo Stambulovo, ki je vladalo, odkar je sodanji knez v deželi. Stambulov si je nakopal nevoljo prebivalstva, ker je proti svojim nasprotnikom preostro postopal. Govori se tudi, da je na stroške države obogatel. Govori se, da ga zaradi tega postavijo pred sodišče. Nova vlada je prijaznejša Rusiji in je celo upanje, da se mej Bolgari in Rusi do-

seže kako sporazumljenje. Novi ruski car je prijaznejši Bolgarom, nego je bil oče njegov. Sploh car Nikolaj ne misli hoditi po stopinjah svojega očeta, kateri je umrl za hudo boleznijo. Vse kaže, da se razmere Poljakov in katoličanov sploh v Rusiji zboljšajo. Nekaj upanja je celo, da car Nikolaj vpelje ustavo.

V *Nemčiji* je odstopil državni kancelar Kaprivi. Z njim ob jednem je pa odstopil tudi pruski ministerski predsednik grof Eulenburg. Novi kancelar in ob jednem pruski ministerski predsednik je namestnik v Alzaciji grof Hohenlohe. Pod novo vlado se bode strožje postopalo proti socijalistom.

V *Italiji* so se minolo leto razkrile velike sleparije. Propala je rimska banka in je pri tem država imela nad 50 milijonov škode. Začela se je proti vodjam omenjene banke preiskava. Naposled so jih pa pred sodiščem le oprostili, ker je manjkalo pravih dokazil. Važni popirji so bili zginili. Bil jih je dal odstraniti bivši ministerski predsednik Giolitti. Občna nevolja je pa prisilila Giolittija, da je zbornici izročil dotične popirje. Iz njih se razvidi, da so prvi italijanski politiki zlasti Crispi od Italije pridobili velike svote denarja, da so podpirali njene sleparije. Vsled tega je mej ljudstvom velika nevolja in se je že bati vstaje, katera bi vtegnila morda dati konec italijanski kraljevini.

V *Franciji* je hudodelec Kaserij umoril predsednika republike Karnota z bodalom v Lijonu. Novi predsednik republike je Kazimir Perrier, jako bogat mož, kateri je pa že tudi od anarhistov dobil več pretlinih pisem, da ga umoré, ker je podpiral smrtno obsodbo Carnotovega morilca.

Ko se tako vse meša po svetu, pa pogledjmo na katoliško cerkev v Rimu. *Papež Leon XIII.* neumorno deluje za razširjanje božjega kraljestva na zemlji. Njegovo delo ni brez uspeha, vedno bolj se spoznava, da le katoliška cerkev more pokazati pot iz raznih zmešnjav. Veljava papeževa je sedaj tako velika, kakor že dolgo ni bila. Prav sedaj se papež v Vatikanu prizadeva, da bi vzhodno cerkev zopet združil s katoliško. Posebno nas katoliških Slovanov dolžnost je pa z gorečimi molitvami prositi Boga, da bi prizadevanje papeževo imelo uspeh in se naši razkolni bratje zopet povrnil v naročje matere katoliške cerkve. S to prisrčno željo smo začeli novo leto, v katerem naj nas spremlja povsod blagoslov božji.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. V deželni šolski svet je cesar imenoval gg. dr. Klofutarja, prof. Ant. Kržiča, vodjo Junoviča in nadučitelja Pezdica. — Nova ljudska šola se bo ustanovila na Gori pri Sodražici. — Čast. g. župnik Alojzij Jerše v Dobovcu si je nedavno zlomil levo nogo. Bog daj, da se prav kmalu ozdravi v veselje faranov, ki so ga nedavno tako slovesno sprejeli kot novega duhovnega pastirja! — Bralno društvo v Zireh je imelo pred novim letom občni zbor; predsednik društvu je Fr. Peternej,

podpredsednik Jer. Peternel, blagajnik Iv. Selak, tajnik Greg. Demšar. — V Litiji je bil za župana izvoljen posestnik Jož. Damjan, svetovalci pa L. Svetec, Ant. Koprivnikar, Jož. Damjan iz Št. Jurja in Fr. Bric. — V Ljubljani je preteklo leto umrlo 1140 ljudi. — 3. t. m. po noči je zgorel Medenov hlev v Bezuljaku pri Rakeku. — V Repnjah so učenke dekliške šole napravile v nedeljo pred novim letom lepo veselico pod vodstvom blagih svojih učiteljic, šolskih sester. Deklice so govorile, pele, igrale, na koncu so bile tudi obdarovane. — Na Poljanah nad Ortnekom obesil se je ondotni 20 letni učitelj Koželj. Kot kristijan ni živel, zato tudi kot kristijan ni umrl. — V Jelovici se je 3. t. m. ponesrečil Maticelj iz Selc; vozil je hlode a padel tako nesrečno ob neko drevo, da je bil takoj mrtev. — Na Robu imajo zelo nerednega učitelja in ljudstvo sploh želi, da bi dobili boljšega. — V Adlešičih je 2. jan. nanagloma umrl v Selih 16letni Miko Novak. Pri mizi je delal, potem vstane rekoč, da mu je slabo ter se zgrudi mrtev na tla. — V Movrni vasi pri Semiču je novega leta dan padla osemletna Fr. Malnarčič čez pečino v Krupo, kjer je utonila. — Katoliška delavska družba v Idriji je pred novim letom za svoje ude napravila prelepo božičnico. Udov se je zbralo vse polno, ki so veseli in zadovoljni poslušali petje, gledali lepe žive božične podobe in se čudili krasnemu božičnemu drevesu. Katoliška delavska družba vsestransko lepo deluje, zato ji gre očitna pohvala. — V Ribnici je zopet za župana izvoljen trgovec Jožef Klun. — Dne 8. t. m. je v snegu obležal voznik France Susman iz Martinjaka pri Cerknici; ljudje so ga našli že skoro mrtvega. Dolgo so ga drgnili, da se je zavedel, a dva dni pozneje je umrl previden s sv. zakramenti v hudih bolečinah. — V Borovnici je izvoljen za župana Jos. Verbič, svetovalca sta Suhadolnik in K. Zitnik. — V Bohinju je padlo poldrugi meter snega. Pretekli teden ni pošta vozila v Bled, in postiljon je le jezdil s pismi. — Na Jesenicah je umrl nadučitelj K. Bernard. — Čast. g. Rok Merčun, nunski spovednik v Škofji Loki se je preselil v Ljubljano kot podvodja v bogoslovnem semenišču. Njegovo službo v samostanu prevzame dosedanji katehet g. Feliks Zavodnik. — Predvorom so vjeli po grajščinah več živih srn, katere je visok sneg prignal iz gora v vasi. — Janez Tavčar iz Železnikov se je napil preveč žganja, ko so delali pot proti Besnici. Nazaj gredé padel je iz voza z glavo v sneg, kjer so ga našli drugi dan zmrznenega. — Novo slov. katol. politično društvo v Kamniku prav marljivo deluje. Udje se zbirajo vsako drugo nedeljo pri Kristofu na poučne in zabavne večere, ki so prav zanimivi in veseli. Pa tudi drugod po kamniškem in moravškem okraju se udje prav pridno oglašajo; vzlasti ima tudi »Domoljub« po teh krajih veliko naročnikov in prijateljev. Bog naj jih podpira in blagoslavlja!

Štajersko. V deželnem zboru v Gradcu so se posvetovali o novem družinskem redu na kmetih in o urejevanju učiteljskih plač. — Okrajni zastop celjski je dovolil za železnico Št. Jurij-Rogatec 20.000 gld. če bo železnica dovršena do konca leta 1898. Za okrožne

zdravnike v okolici celjski, Zalec, Št. Pavel, Vojnik in Št. Jurij se je dovolilo po 100 gld. Vsled proračuna za l. 1895 bo imel okraj 44.145 gld. 21 kr. stroškov, dohodkov pa le 4588 gld. 51 kr.; da se stroški pokrijejo se bo pobirala 25% doklada na direktni davek. — Govori se, da pride kmalu g. dr. Gertscher, predsednik okrožnega sodišča v Celju, za visjega državnega pravnika v Trst. — Pri Muti in Vuzenici se bo čez Dravo napravil most za 26.000 gld.; tretjino stroškov plača dežela. — Iz okrajev: Maribor, Radgona in Lipnica se je v minulem letu izvozilo za 100.000 gld. sadja na Nemško. Kaj ne, lep denar! Slovenski kmetje pečajte se z vso vnemo in umno s sadjerejo! — V Gradcu nameravajo osnovati društvo, ki bi podpiralo v boleznih slovanske visokošolce. Imajo sicer že enako društvo, toda v zadnjem času slovanski dijaki ne dobivajo nobene podpore. — Vincencij Ambrož, rojen na Črni gori pri Ptuj, sedaj učitelj v Gradcu, je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. — Trtno uš so zasledili v občini sv. Rok pri Rogatcu. — V Brezicah že zopet silijo z nepotrebnostjo nemško solo. Saj je itak tamosnja šola dovolj in še preveč nemška. Kako pa bode ubogo brežko ljudstvo zmagalo obile stroške za sedanjih 7, in še morda za 4 nove nemške razrede?! Nova posojilnica v Brezicah obrestuje vloge po 4½%, in posojuje na 6%. — V razborski župniji (blizu Laškega) so se v spanji zadusili 3 otroci. Na peči je namreč tlela razna obleka in dim je otroke zadušil. Enako sta se vsled dima zadusila zakonska Peter in Marija Verlič v okolici sv. Lenarta. — Dne 3. t. m. so pri Breznem šli tri moški in 1 ženska po ledu čez Dravo. Ko so bili sredi reke, se odlomi velika plošča ledu kjer je stala ženska. Vendar priplava ledena plošča k bregu, kjer v mirni vodi obstoji; ženska je bila rešena in tudi 3 moži so že prej srečno prisli na breg. — Dne 3. t. m. je umrl č. gosp. Jožef Muha, župnik v Olimijah. Čast. g. kapelan Armin Kapus je postal župnik v Skomrah.

Listek.

Jetnikova povest.

(Konec.)

III.

Jetnik nadaljuje mirneje:

»Nisem Vam še odkril svojega greha . . . Bog mi bo milostljivejši, če se ponizam ljudem . . . Ponaredil sem listino z očetovim podpisom. Še tisti večer odpotujem skrivaj in v Londonu mi izplačajo denar na listino. Menjico je bilo rešiti v štirih tednih, in upal sem, da se oče do tedaj pototazi; tako bi mi bilo mogoče vso stvar na tihem poravnati.

V Londonu preskrbim takoj vse, kar je bilo treba, da se poročiva. A to ni bilo tako lahko, kakor sem se nadejal, in prešli so celi trije tedni, predno je bilo vse v redu. In v tem času nisem mogel biti vesel. Bilo mi je, kakor da mi grozi nekaj strašnega. Lucija niti slutila

ni, kaj mi teži dušo, in mislila je, da sem zato tako petrt, ker se tako počasi bliža zatleni čas poroke. Naposled naju poroči duhovnik v mali kapelici londonskega predmestja. To je bilo tako-le proti koncu svečana. Srečen sem bil samo nekaj trenotij. Potem pa mi je zopet stisnila srce težka slutnja. Takoj, da dobim toliko časa, hotel sem očetu pisati. Dan poprej mi je pisal; ne vem, kdo mu je povedal moj naslov. Rotil me je, naj se vendar spametim in se vrnem. Da, vrniti se hočem — a ne sam. Odpustiti mi mora in me rešiti. Kaj nisem njegov jedinec, njegov nekdanji dedič? Še teden — pa zapade menjica; do tedaj je še vse lahko v redu . . . Vse to sem premišljeval, ko smo se peljali od poroke in sem sedel poleg svoje mlade, nedolžne soproge . . .

Čez pol ure pa pride policijski komisar in z njim dva stražnika, in odpeljejo me. Nesrečen slučaj je nanesel, da so oddali menjico pred časom, in spoznali so, da ni prava. Nečem Vam popisovati Lucijine žalosti. Ni dvomila, da sem nedolžen; mislila je le, da naju je hotel moj oče na tak način ločiti. Pustil sem ji to misel. Ném in uničen iztrgam se iz rok svoji soprogi in se opotekam za stražniki.

Silen obup mi napolni dušo, ko me obsodijo in odvedejo v ječo. Proti večeru pa zaskripljejo vrata in Lucija vstopi, smrtno-bleda, toda mirna in ljubezniva, kakor vselej.

Nasloni svojo glavo na moje prsi in globoko ginjena me tolaži: »Ubog, nesrečni moj René, kako hudo te Bog izkuša. Ali če te vsi zapusté, jaz ti ostanem zvesta.

»In kadar me odpeljejo odtod, kaj bo s teboj?«

Odgovori mi z glasom, polnim ljubezni: »Nastanim se blizu tebe in obiščem te, kadar mi bo mogoče.«

»Čuj, Lucija, jutri moram tja med največje zločince, ali ni to več, kakor morem prenesti? . . . Daj, obljubi mi . . . ne, zahtevam v dokaz tvoje ljubezni . . .

»Kaj, dragi moj?«

Dovolili ti bodo, da me jutri v slovo še jedenkrat obiščeš . . .

»Gotovo, gotovo.«

»Tedaj mi pomози, da se oprostim.«

»Kako bi bilo to mogoče?«

»Prinesi mi nekaj sabo . . . prinesi strup, ki brzo umori, da si končam to nesrečno življenje.«

Prestrašena odskoči.

»Nikdar!« zakliče tako odločno, kakor ne bi pričakoval.

In s solzami v očeh nadaljuje: »Kako moreš misliti, da ti pomorem v tak zločin! O, René, ti si grešil iz lahkomišelnosti, in gotovo te Bog ne sodi tako hudo, kakor te sodijo ljudje. Odpusti ti, ako se kesas odkritosrečno; toda, ko bi storil strašno dejanje, o katerem si govoril, bil bi na večno nesrečen. Odženi grozno skušnjava!«

»Skušnjava! Nekdanji junaki so bolj ljubili smrt, kakor sramoto«, odgovorim trpko.

»Da, pagani, ki niso poznali Boga. René, rotim te, nikar mi ne napravi te žalosti.«

Lucija poklekne prédme s sklenjenimi rokami. »Glej, zaradi tebe sem zapustila vse: mater, prijatelje, domovino; odpiralo se mi je — umetnici — lepo življenje, pa nisem marala zanj — zaradi tebe . . . ako me ljubiš, ne odreci mi jedine tolažbe . . .

»Kakšno tolažbo misliš?«

»Da se snideva v nebesih, akoravno naju lotijo na zemlji.«

»Jaz ne poznam vere.«

Spoznaš jo, in tedaj boš tudi upal, obžaloval in ljubil. Slednji dan molim, da ti podeli Bog to milost.

Ganejo me besede moje pobožne žene, pomirim se in ji obljubim, da pozabim na svojo črno misel. Drugo jutro zasepeče pri slovesu še jedenkrat: »Spominjaj se, kaj si obljubil!«

Potem pa se lahno izviije iz mojih rok.

»Odpusti, Lucija, odpusti, da sem te storil tako nesrečno!« zakličem v divji bolesti.

»Odpustiti morava jeden drugemu.«

»Kdaj te zopet vidim?«

»Kmalu, ako je božja volja.«

»Ko so me uklepali, videl sem jo še pri vratih jetnišnice. Potem pa stopim k drugim zločincem. Predno odidemo, ozrem se še jedenkrat in vidim, da se zgrudi nezavestna. Hočem k nji; toda v tistem hipu dadó znamenje za odhod, in stražniki me neusmiljeno odtirajo.

IV.

Na vsem potu videl sem samo Lucijo, kako leži bleda in nezavestna na dvorišču jetnišnice. Kaj se je zgodilo potem? Kdo se je je usmilil?

Moji sopotniki so bili najbolj zavrženi ljudje, ki so bili celo ponosni na svoje zločine. Naposled pridemo tu sem, in dan za dnem sem pričakoval svojo soprogo ali pa vsaj poročila o nji. Ali minil je teden za tednom in Lucije le ni bilo. Lahko si mislite, kakšna muka je bila to zame. Nekega dne pa pridejo novi jetniki iz Havra, in povedó mi, da leži moja žena v bolnišnici nevarno bolna. Morebiti je blizu smrti, jaz pa ne morem do nje, ne morem ji pomóci. Težko da bi razumeli, gospod, kako strašno mi je bilo takrat to visoko zidovje, te težke ključavnice.

Naš izvrstni duhovnik je videl bolest na mojem obrazu in hotel me je večkrat ljubeznivo tolažiti; a osorno sem se vselej obrnil od njega. Niso mi segle v srce njegove pobožne besede. »Če je Bog usmiljen, zakaj pusti, da tako trpim?« govoril sem pregrešno sam pri sebi. Dostikrat me je obsla skušnjava, da bi skočil v morje in tako končal svoje nesrečno življenje — a vselej se mi je zazdelo, da čujem svojo Lucijo, kako me presrečno prosi, naj ji ne storim te žalosti . . . In živel sem in trpel.

Ali Bog je bil z menoj bolj usmiljen, kakor sem zaslužil. Čez dva meseca mi pravi ječar nekega dne: »Pojdite, nekdo Vas čaka.«

Srce mi je burno bilo, in poln upa in strahu hitim v stanovanje vratarjevo. Morebiti mi sporočé njeno smrt . . . njen poslednji pozdrav! Skoro si ne upam

odpreti; kdor toliko pretrpi, boji se vendar še nove nesreče. Naposled odprem — in pred menoj stoji ona, katero ljubim tisočkrat bolj, kakor samega sebe. Da, bila je ona. Ne tista Lucija, katero sem prvokrat videl v pevske dvorani, pokrito s cveticami in biseri, krasna slika veselja. To je bila mlada gospa, v temni preprosti obleki, bledega, ozkega obraza, na katerem so se še poznali sledovi težke bolezni.

«Lucija, vendar se zopet vidiva!» zakličem in jo objamem.

V tem trenutku pozabim vso svojo nesrečo, vse, kar sem pretrpel.

«Nisem mogla prej priti, ubogi moj René; bila sem skoro na smrt bolna.» In pripoveduje mi, kako jo je našla ječarjeva žena na dvorišču, kako dobrosrčno jo je sprejela v svoje stanovanje in ji stregla. A drugi dan se je čutila tako slabo, da je prosila, naj jo pošljejo v bolnišnico, kjer strežejo bolnikom usmiljene sestre. Napadla jo je huda mrzlica in nekaj tednov je ležala nezavestna med življenjem in smrtjo. Ko se zave, prejme sv. zakramente, in bilo ji je takoj bolje. Bolezen je hitro pojenjavala, a ko se čuti dovolj močno, da odpotuje k meni, pa dobi pismo od moje matere, naj jo obišče. Pisala ji je tudi, da njen mož še vedno potuje . . .

«Uboga moja mati», sežem ji v besedo, «kako malo sem mislil nanjo! Ali si govorila z njo, Lucija?»

«Da, takoj sem hitela k nji. Bila je zelo bolna in je silno skrbela za-te.»

«Tudi njo sem storil nesrečno, o, da ne bi nikdar zivel!» vzkliknem bolestno.

«Nikar tako ne govori! Odpustila ti je iz vsega srca. Bila je tako ljubezniva in še celo z menoj, ki sem vzrok tvoje nesreče.»

«O Lucija, Bog ve, ali bi ne pal še bolj globoko, da bi tebe ne poznal», odgovorim ji.

«Prinašam ti od tvoje matere pozdrave, oproščenje in poslednji blagoslov.»

«Poslednji blagoslov? . . . kako to?»

«Da je pri Bogu, ljubi moj René, da je jenjala trpeti.»

«In jaz sem ji zadal poslednji udarec!» zakličem v solzah.

«O, gotovo ne bi obžaloval njene smrti, da si videl, kako rada je umrla. Zadnjih dvajset let, odkar je njen mož zavrzel vero in stopil v zavezo prostozidarjev, živela je v vednem trpljenju.»

«Niti ob njeni smrtni postelji ni bilo tega brezsrčnosti.»

«In to je bilo dobro, kajti samo tako je mogel k nji katoliški duhovnik, da jo je previdel s sv. zakramenti in je umrla s tolažbo v srcu. Njena poslednja molitev je bila zate, René. Vedno je upala, da se spreprija k Bogu in obljubila sem ji, da pomorem v to, kolikor bo mogoče. Umirajoča mati ne sme upati zastoj!»

Globoko ganjen stisnem roko svoji soprogi.

«Kje si dobiš stanovanje?» vprašam jo.

«Blizu tebe, v Pontarsonu, je samostan usmiljenih sestrâ, ki strežejo bolnikom, kakor v Havru. Tam se mislim nastaniti.»

«Kako boš tam žalostno živela, uboga moja Lucija!» — «Samo jedno je potrebno, ljubi moj, da človek reši svojo dušo. In veruj, da mi bo to v samostanu lažje, kakor v šumu sveta. Komur je bila smrt blizu, zdi se mu življenje čisto drugačno, kakor prej. Nekdaj sem bila brezskrbna, neizkušen otrok, in da mi Bog ni poslal nezgod, odvrnila bi se lahko od prave poti. In življenje v samostanu ni tako žalostno, kakor misliš. Kdor živi za Boga, je srečen.»

«Kako se preživiš, ko nimaš denarja?»

«O, to naj te nikar ne skrbi, tvoja mati je pred svojo smrtjo mislila náme. Ali zdaj še dvomiš, da Bog skrbi za one, kateri zaupajo vanj? V tvojo tolažbo mi je Bog ohranil življenje, da sem ti prinesla materino oproščenje in blagoslov. Pomore ti tudi, da voljno pretrpiš svojo nesrečo. Moli: »Zgodi se Tvoja volja«, mili moj René, ponižno se podvrži kazni, in trpljenje ti bo lažje.»

Dolgo je še tako govorila z menoj, in pri njenih tolažilnih besedah tajal se je led okrog mojega srca.

Od tedaj se nisem več ogibal našega duhovnika. Podučeval me je in spravil z Bogom. Pokazal mi je pot do obžalovanja in udanosti v voljo božjo, kajti pokoro zahteva vsak greh. In kadar se zatemni moj duh v tem žalostnem življenju, in kadar upada moj pogum, hitim k svojemu očetu, da dobim tolažbe svojemu srcu v njegovih naukih.

Jetnik umolkne.

«Ali niste ničesar več čuli o svojem očetu?» vprašam ga po kratkem prestanku.

«Šel je v Ameriko, ker sem onečastil v domovini njegovo ime.»

«Ali vidite večkrat svojo soprogo?»

«Zvesta je svoji obljubi», odgovori z zarečim očesom. «Kadar more, pride k meni. Njo imam zahvaliti, da morem govoriti mirno, da ne polni več obup mojega srca. Ona mi je pokazala pot v nebesa, zaradi nje trpim voljno svojo nesrečo.»

Pogleda me s svojimi temnimi otožnimi očmi.

«Ne, dragi gospod», odgovori mi resno, «nikdar več ne morem biti vesel. Onečastil sem dobro ime stare, poštene rodbine, položil sem v grob svojo mater, zagrenil sem življenje svoji plemeniti ženi, vse to so spomini, ki me moré.»

Ne vem mu kaj odgovoriti, in nekako lažje mi je bilo, ko pristopi moj vodnik in opomni, da je čas oditi. Z nekaterimi sočutnimi, tolažilnimi besedami podam jetniku roko v slovo. Njegov otožni obraz spreleti za hip žarek veselja.

«Podajate mi roko, gospod, ko ste čuli mojo povest», pravi ginjen. Iz vsega srca Vas zahvalim za sočutje, s katerim ste me poslušali. Kako dobro to stori bolni duši; Bog Vam povrni!»

«Kdor stoji, naj gleda, da ne pade. Vsi smo grešniki in jedino upanje naše je božje usmiljenje.»

Spremi me do cerkvenih vrat. Tam postanem nekoliko hipov in gledam na neizmerno morje, katero se blišči v žarkih zahajajočega solnca.

»Podoba večnosti«, govorim ganjen, »kjer se spremeni žalost v veselje.«

Še jedenkrat mu stisnem roko in odidem.

V.

Dve leti potem sem bil pri neki rodbini blizu Pontorsona.

»Nocoj dobimo v svoj krog še prav prijaznega družabnika«, pravi mi gospodar. »Našega župnika obišče njepov stari, duhoviti prijatelj, dušni pastir na gori svetega Mihaela.«

Gora sv. Mihaela! V hipu mi stopi pred oči blede obraz ubozega jetnika... Zvečer dobim priložnost in poprašam zanj.

»To pomlad smo ga spremili k večnemu počitku«, pripoveduje duhovnik. »Vedno bolj se ga je prijemala nevarna prsna bolezen, da ga je naposled položila v grob.«

»Ubogi človek! Še tako mlad, pa —. Nikdar me ni kaka stvar tako pretresla, kakor takrat njegova povest.«

»Škoda je bilo zanj«, povzame duhovnik resno. René pl. Ramon je bil jeden najbolj nadarjenih ljudi, kar sem jih poznal in odlično izobražen v znanstvih in umetnostih. Koliko dobrega bi bil lahko storil, da ga ne bi vzgajili brez vere. Več so grešili na njem, kakor on sam... Tak človek ni mogel dolgo živeti v ječi; oprostila ga je smrt... Spoznal je resnico o pravem času in ni se pogubil. Umrl je lahko in mirno, Bog mu bodi milosten...«

Vsi molčimo zamisljeni.

Po dolgem prestanku vprašam: »In uboga Lucija, njegova soproga?«

»Stregla mu je v zadnjih trenutkih, in mu naposled zatisnila oči... Nisem še videl tako nežnega, vdanega bitja. Dasi se je nji sami poznalo silno trpljenje na bledem obrazu, lila je v njegovo srce tolažbo z mirnimi, ljubeznivimi besedami. Prosila ga je revica oprostjenja, da je postal nesrečen zaradi nje — in nase ni mislila. Po njegovi smrti je ostala v samostanu Pontorsonskem, angelj med angeli krščanske ljubezni — sestra usmiljenka...«

Vsem so bila srca polna, vsi smo spoznali v žalostni zgodbi čudovito moč vere. V nji je tolažba ubogemu človeškemu srcu.

Podoba iz življenja.

(Dalje.)

2. V smrti zmaga.

Nekega misijonarja je poslal njegov škof v oddaljeno pokrajino, da pregleda, ali bi bilo potrebno nastaviti ondi duhovnika. Brez denarja, brez živeza je prišel misijonar na določeni kraj. Za poslednji dolar si je bil kupil vina, da bi mogel maševati, to mu je bila največja in jedina tolažba. Našel je tam naseljene Evropece, večnoma Francoze. Pozdravil je svoje rojake v materinskem

jeziku, a odzdravil duhovniku ni nikdo. Niti pod streho ga niso hoteli. Nekoliko proč od vasi si je napravil misijonar pod nekim drevesom svoje borno bivališče; ker ga ni bilo, ki bi mu bil ponudil grizljive kruha, hranil se je cele tedne s koreninami, ki jih je šele poskušal, in neko vrsto školjk, katere je vžival surove, ker ni imel ni ognja, ni priprave, da bi si jih bil kuhal. A huje so ga bolela trda srca ljudi, na katera je brezuspešno trkal. Dobre besede mu niso dali, le zaničevali so ga mimogredoči. Nikdo ga ni poslušal, tem manj mu pomagal, zasramoval ga je starec in otrok. Trgalo mu je srce, ko je videl, kako to ljudstvo sovraži Boga. Dasi so mu moči pešale, vendar ni zapustil mesta, kamor ga je poslala volja višjega pastirja.

Nekega dne se približa misijonarju mlad mož ter ga poprosi kaj jedi. Bil je duhovnik, katerega je škof poslal za misijonarjem. Ta mu ponudi jedila, s katerim se je sam živil, ostudnih školjk; celo sestradanega duhovnika je kar pretreslo, ko jih je le videl, kako bi jih še vžival! Ni se jih mladi duhovnik dotaknil, tako so se mu studile. Misijonarja je še bolj pobilo, ko je videl, da bode moral nesrečnež lakote umreti.

Opešala sta blagovestnika v kratkem popolnoma. Niti noge ju niso več držale. Ležala sta ves dan na razbeljenih tleh. »Tu umreva«, pravi starejši; »jeden naj se še potruži, da opravi zadnje sveto daritev; med sv. mašo naj poda sobratu sveto obhajilo, tako opravi Gospodu zahvalno daritev.«

Bilo je v praznik Marijinega vnebovzetja. Srečkala sta, kdo naj mašuje; zadelo je misijonarja, ki je bil prvi prišel. Le težko se je vzdržal duhovnik na kolenih, ko je opravljal sveto daritev za umirajočega tovariša in zase. Altar je bil kup zemlje. Pač dvajsetkrat je prišel iz nova, ker je večkrat obupal, da bi dokončal sveto opravilo. Skoro tri ure je trpela sv. maša. Naposled je vendar smrtno bolni misijonar podal umirajočemu tovarišu sv. popotnico. Ganjen se je oziral mladi junak v zadnjih dihlih na klečnega tovariša, ta pa je strme občudoval apostolskega duha mladega misijonarja, ki je tako udano žrtvoval svoje življenje v prvem cvetu.

Po sv. maši vlegel se je zopet duhovnik k tovarišu in tako sta pričakovala smrti. Po noči je umrl mladi duhovnik. Poslednji dih je poslal na lice sobratu, ki je s silnim naporom stegnil desnico nad glavo umirajočega v znamenje, da mu podaje zadnji blagoslov in ga zadnjič na zemlji pozdravlja.

Ko je napočil drugi dan, slo je nekaj potnikov mimo. Videli so mrtvega moža in poleg umirajočega. Naznanili so to vasi, in tu so se sedaj omeščala trda srca, ali bolje, — zmagala je smrt.

V velikem številu so se v kratkem zbrali okrog misijonarja ter mu prinesli mrzle vode in živeza. Še je bil starejši misijonar pri življenju, a ni se ganil. Čutil pa je, kako mu je ptuja roka stiskala njegovo. Trda srca so bila zorana in ljudje niso bili več isti. Na mestu, kjer je bil altar, izkopali so jamo ter položili vanjo truplo mladega spoznavalca. Dvignili so na to bolnika nad rob jame, da bi poslednje tovariševo bivališče bla-

goslovil. Posekali so na misijonarjevo prošnjo še bližnje drevo ter iztesali iz njega križ, ki so ga postavili na grob. Tako je zavladal križ v tej pokrajini.

Sedaj je ondi mesto, ki šteje na tisoče katoličanov. Z veseljem se zbirajo v lastni cerkvi, da poslušajo besedo preljubljenega škofa. Višji pastir jim je misijonar, katerega so bili iz početka tako zlobno odvrnili od sebe. »Kolikokrat le morem, zahajam na oni kraj, kjer v zgodnjem grobu počiva tovariš«, pripoveduje večkrat škof; »solzá se še ubranim, a tem bolj se mi vnema srce za Boga, čegar pota so tako čudovita.«

Gospodarske stvari.

Kolikokrat na dan je treba krmo pokladati? Pokladaj živini, karkoli hočeš, nikdar jej ne dajaj na jedenkrat preveč. Pokladaj jej trikrat na dan, zjutraj, opoludne in zvečer in tega se drži natanko. Po krmljenji daj živini toliko počitka, da zamore želodec krmo dobro prekuhati. Konj prebavi krmo v treh, goveda in prašič v štirih, ovca pa v dveh in pol urah. Vozniki vedo to sami iz svoje izkušnje, zato krmijo konje najmanj dve uri poprej, predno jih naprežejo.

Gnojnica. Z nobeno rečjo se tako malomarno in nespametno ne ravna, kakor z gnojnico. Večina gospodarjev se ne skrbi zato, da se vsaj ne bi odtekala iz hleva ali gnojišča, ali da je dež in kap ne spridi, dasi je močnejše gnojilo, nego strjeni živalski odpadki.

Izračunilo se je, da je voda jedne krave vredna na leto najmanj 12 gld. Lahko toraj izprevidimo, kolikanj malomaren da je gospodar, ki ima na primer 10 repov v hlevu, ako mu vsled slabo urejenega gnojišča le tretjina gnojnice uide. Najbolje porabimo gnojnico, ako hlevski in mešani gnoj (kompost) 2 njo polivamo. S tem pridobivamo dober in močen gnoj. Kdor jo pa tekočo uporablja za njive in travnike, pazi naj na sledeče:

1. Vozi naj jo na polje le ob deževnem vremenu, pred dežjem ali takoj po dežji. Ker je gnojnica sama premočno gnojilo, ki bi utegnili rastlinam škodovati, zmeša naj se z vodo.

2. Poliva naj se enakomerno, da ne bodo rastline na enem mestu prebujno poganjale, na drugem pa revno životarile.

3. Gnojnica, ki mora pa biti vselej razkrojena, deluje sicer hitro in močno, a vpliv gnojnice se pozna samo za jedno leto. Prihodnje leto je torej treba z gnojem pognojiti. (Kmetijsko berilo).

Solnčnica zahteva, močno, globoko orano in gnojno zemljo. Seje se meseca aprila v vrstah, ki so po 80 cm narazen. Vrste pa naj bodo po 60 cm jedna od druge. Treba jih je pleti in okopati. Seme se rabi za krmo. Lahko se dela iz njega tudi olje.

Raiffeisenove posojilnice. Posojilnice po Raiffeisenovem sestavu je imenoval znameniti bavarski sociolog dr. Heilm pri socialnem shodu v Bambergu »izvrsten prašek proti mrčesom«, namreč proti oderuškim

mrčesom, ki se dandanes tako bujno razvijajo. Ta namen je tudi pred vsem imel blagi Raiffeisen, ko je nekako pred 44 leti v svojem rodnem mestu ustanovil prvo tako posojilnico. Židovski in krščeni oderuhi so v njepovi domovini ubogo ljudstvo izmolzli skoraj popolnoma in to se ni znalo nikakor pomagati. Raiffeisen je premišljeval, kako bi se žalostne razmere dale zboljšati in pri tem si je postavil kot glavno načelo: Vsi prizadeti morajo zbrati vse svoje moči, da se potem z združenimi silami vržejo proti sovražnikom. Posamniki imajo zase le dele svojega nekdanjega premoženja še ohranjene; a če se jih mnogo spoji, nastane vendar neka mogočna in velika podlaga nadaljnemu delovanju. V teh razlogih je misel neomejenega jamstva. To neomejeno jamstvo, ko je torej vsak zadružnik porok s celim svojim premoženjem, daje dovolj široko in trdno podlago za kredit. Denar se brez skrbi lahko posodi taki zavezi, ker ima v svoti premoženja vseh udov zadostno varstvo. Zadruga dobi lahko potemtakem prve in pglavitne stvari za svoje delovanje, namreč denarja.

Raiffeisen pri tem ni pozabil, da zadruge lahko postajajo sredstva nekaterih bogatinov, ki skušajo z njimi pridobivati si mastnih obrestij. Zato je določil za svoje, da ne sme noben deležnik imeti več nego jeden sam delež in da mora biti ta delež, ki se jedenkrat za vselej izplača, tolik, da ga lahko čim največje število ljudstva zmaguje. Na Nemskem znaša jeden delež 2 do 5 gold. Gledé dobička, ki ga posojilnica donša, je naglašal Raiffeisen načelo, da se mora porabiti v občno koristne, osobito gospodarske namene. Deležniki ne smejo razdeliti letnega dobička med seboj, tedaj ne dobivajo dividend, marveč skrbé za to, da si napravijo poleg zadostnega društvenega zaklada še poseben gospodarski zaklad v svojo skupno korist. Dobíčka je seveda pri teh posojilnicah koncem vsakega leta le malo. Toda kamen do kamna palača, velja tudi v ti zadevi. Imenovana zaklada se sicer ne množita hitro, toda za več let se vendar nabere lepa svota. V osnovi Raiffeisenovih posojilnic je tudi namen, da morajo te posojilnice, ko se jih nekaj več ustanovi v kaki deželi, napraviti osrednjo zvezo, ki skrbi za to, da se preostajajoči denar nalaga in da se tistim posojilnicam, ki ga jim manjka, posojuje.

Ze iz tega se vidi, da ni jedini namen tem Raiffeisenovim posojilnicam posojati denarja, marveč še prav posebno se naglašá, naj zadružniki v gospodarskem oziru vzajemno delujejo. Skupno naj si naročajo, česar potrebujejo, skupno naj prodajajo, kar imajo za prodaj, zboljšujejo naj zemljo, kupujejo zadolžena posestva in jih lastnikom ali drugim poštenim možem proti letnemu vračevanju izročajo, ustanavljajo naj si konsumna ali gospodarska društva itd. sploh naj jih navdaje čut vzajemnosti, temeljujoč v krščanski ljubezni do bližnjega.

Da se more doseči namen, je neobhodno potrebno, da so posojilnice ustanovljene za manjše omejene okoliše, najboljšé po farah ali občinah, da je najboljšé, če se za 1200 do 2000 duš ustanovi po jedna. Tako se ljudje med seboj dobro poznajo, velikokrat se sestavljajo

in pravna povzdiga ljudstva, ki jim je prvi namen, se lažje doseže.

Varnost je v tem slučaju tudi čim večja. Ravnateljstvo (pri občnem zboru zbranih 5—10 mož), katerega vsak član tudi jamči s celim svojim premoženjem, natančno pozna vsacega prosilca, ve njegove razmere in tudi, koliko mu je zaupati. Obroki, v katerih naj se posojilo vrača, se natančno lahko prilagode gospodarskim razmeram znanega prosilca. Posojilo ne meri samo na to, da bi se z njim ugodilo prošnji kakega človeka in se denar varno naložil, marveč daje se po izpoznanih potrebah njegovih. Zato je pa tudi navedeni vpliv k pridnosti, varčnosti, previdnosti sam po sebi združen s takim postopanjem.

Ravnateljstvo upravlja brezplačno svoje posle, plačila pričakuje le pri Bogu za izkazana dejanja ljubezni do bližnjega. Samo uradnemu voditelju ali blagajniku se določi kaka majhna nagrada. Po navedenih Raiffeisnovih je najbolj zeleti, da se vsi vplivni možje, osobito duhovniki, kar naravnost povdarja, posvetijo delu pri tistih posojilnicah. Ustanovitev ne dela nobenih težav; knjigovodstvo in sploh celo poslovanje je lahko. Potreba njihova se pa kaže povsod. Toliko niso nikjer ljudje založeni z denarjem, da bi posamnikom za nekaj časa manjših ali večjih svot ne bilo treba prositi na posodo. Poleg tega se v tistih posojilnicah sprejemajo tudi prav majhni zneski, da se obrestonosno nalože. Deklam, hlapcem, pomočnikom, itd. je tako mogoče prav z malimi privarčki prihraniti si sčasoma kaj denarja.

Še nekaj moramo posebej opomniti. Velika socialna nevarnost je v tem, da sedanja gospodarska uredba tirja ogromno žrtev kmečkega prebivalstva na deželi za — mesta. Dajati morajo deželani ljudi in denarja; in ne denar ne ljudje se ne vračajo! Ljudje pač prihajajo nazaj v rodne vasi, a samo, ko so jim mesta ugrabila zadnjo trohico sil — v svoje rodne občine živeti na — ubogih sorjakov troške. Dobičke imajo mesta, ki naraščajo in se bogate, dežela pa plačuje, jih vzdržuje in — ubožava. Zato morajo ravno kmetje in mali obrtniki z dežele po svojih močeh zaježiti ta tok in kar se da si ohraniti doma. Dosedaj so bile do mala vse hranilnice in posojilnice v mestih; denar in dobiček pri posojevanju sta šla pri vseh tistih z doma, ki so vlagali in ki so iskali posode. V tem smislu tudi pomorejo R. posojilnice, ker osredotočijo vse gospodarske sile nekega kraja, da si skupno pomagajo na noge in da ves dobiček ostane doma.

Razne novice.

(O posvetovanjih v deželnih zborih) bo »Domoljub« poročal prihodnjic, ker do sedaj še nima povedati nič posebnega. Najbolj žalostne razmere za slovenske poslance so v Trstu in Poreču v Istri. Tam so Lah tako divji, da naši slovenski poslanci niso varni življenja. Zato

so letos naznanili, da se toliko časa ne bodo vdeleževali zborovanja, dokler se jim ne poskrbi za zadostno varnost.

(Občni zbor kat. polit. društva v Ljubljani) bo 20. januarja ob 5. uri popoldne v hiši kat. družbe na Turjaškem trgu. Na zbor so povabljeni vsi udje.

(Iz Bohinja) smo dobili več poročil ob ondotnih pašniških razmerah, ker treba, da se spremene, ako hočemo, da bodo Bohinjci še znanprej mogli pečati se z živinorejo. Ker bo pa na sv. Blaža dan shod gorenjskega društva na Bledu in se bo tam tudi govorilo o bohinjskih razmerah, bomo v prihodnjih številkah kaj več o tem pisali.

(Papirnatl bankovci po 1 gld.) imajo še veljavo do konca tega leta. Le z dvajseticami in štirjaki se več ne plačuje. Kdor bi pa imel še kaj dvajsetic ali štirjakov, jih lahko zamenja pri kaki državni blagajnici, ki jih še menjajo do konca tega leta.

(Poziv Gorenjcem!) V nedeljo po Svečnici, sv. Blaža dan 2. februarja opoldne bo shod radoljskega kat. slov. društva na Bledu pri Petranu. Razgovarjalo in posvetovalo se bo o ustanovitvi Raiffeisnovih posojilnic za Bohinj, Bled in Gorje, o pašniških razmerah na Gorenjskih planinah, posebno na Pokluki, o preuredbi lovskega zakona v prid kmeta in drugih takih stvareh. Govoril bo med drugimi pri shodu tudi poslanec g. Povše, ki je v kmetijskih in planinskih zadevah dobro podučen. Ker je tisto nedeljo na Otoku ob 10. uri služba božja (zavoljo vsakoletnega shoda sv. Blaža) bodo vdeleženci tudi lahko zadostili svojim krščanskim dolžnostim. Natančni program bo objavljen pozneje v »Slovcu« in na posebnih lepakih. K obilni vdeležbi vabita v imenu odbora radolj. katol. slovenskega društva.

Janez Vurnik
predsednik.

Janez Azman
tajnik.

(Karte so resnice prerokovale.) Nedavno pridete dve dekleti k neki baburi, da bi jim iz »kvart« napovedala njih prihodnost. Ženska je to seveda rada storila za denar, a karte so slabo govorile in prerokinja je napovedala dekletoma, da jih bo prav kmalu zadela velika neprijetnost. Žalostni deklici odideta, in dasi sta si bile tuji, vendar se na stopnjicah domov gredoč medsebojno tolažite. Pogum ste si dajali s tem, da morda le ni prav videla prerokinja. Malo korakov naprej zapazi prva v svojo veliko žalost, da nima več denarnice v žepu. Obrne se, ter hoče potožiti svoji tovarišici, da se nad njo že dopolnuje prerokovanje, kar zagleda poleg tovarišice policaja, ki je prijel tatiko, ker je ravno kar svoji tovarišici izmaknila iz žepa denarnico, opirajoč se vsled žalosti na njeno roko. — Nad obema se je nenadoma vresničilo prerokovanje, obema se je v kratkem pripetilo nekaj neprijetnega. Vendar je prva, ki je dobila denar nazaj, lažje pretrpela neprijetnost, kakor druga, ki jo je morala nekaj časa premišljevat v ječi.

(Železnica Novo Mesto Metlika Karlovec.) Lansko leto je naš deželni zbor dovolil, da se je na deželne stroške izdelal načrt za ozkotirno belokranjsko železnico. Ozkotirni železnici so ugovarjali interesentje, toda njihov zastopnik, sedanji dvorni svetnik Suklje, jo je zagovarjal, češ trgovin-

ski minister bo dal samo za ozkotirno železnico dovoljenje. Šukljeva mogočna beseda je obveljala — načrt je sedaj izdelan in sicer tako, da bo de od železnice v prvi vrsti gorjanski veleposestnik dr. Schlesinger imel dobiček nika kor pa ne najbolj obljubene belokranjske občine. — Zuano pa je, da je v preteklem mesecu tudi ogerska vlada dala koncesijo za železnico z normalnim tirom iz Karlova do Metlike. — Radovedni smo tedaj, ali bo de sedaj, za svoje volilce tolikanj skrbni dvorni svetnik Šuklje v deželnem zboru še imel pogum zagovarjati ozkotirno belokranjsko železnico, katera naj bi bila zveza za dve normalni progi. In če bi bistra Šukljeva glavica to vender le storila, kaj naši deželni očetje letos poreko njegovemu nasvetu? Radovedni smo tudi ali bodo Metličanje in Črnomaljši tudi potem še tako brezpogojno zaupali gospodu dvornemu svetniku in njegovemu oprodi — gospodu Višnikarju.

(Dolenjska železnica.) Z Dolenjskega, 10. jan. Dve leti je že minolo, odkar se je kmetom določilo, koliko in kakšnega sveta se mora odstopiti za napravo železnične proge. Od tistega časa tudi kmet ni smel več pogledati in stopiti na svoj poprejšnji svet, — vsaj je dobil odškodnino! Vzivala je ta svet in ga bo — železnica, a davke, te presnete davke, mora pa še vedno kmetič plačevati. Če se vpraša pri c. kr. davkarji: »Kdaj pa bodo vendar davki od železničnega tira odpisani?«, se hitro odgovori: »Zato bo železnična uprava sama skrbela.« Torej naj skrbi. Če se pomisli, da so nekateri od 1000 do 1500 gl. ali morda še več odškodnine prejeli vkljub temu, da so zemljo jako ceno pustili, mora pri taki svoti vendar nekaj zemljišnega davka biti! Kmet nima denarjev, da bi plačeval, ali brez obresti čakal, ali posojeval, zlasti tem manj, ker njega še eno uro čez določeno mero nečejo čakati, tukaj pa se sme leta in leta vleči in odkladati. Če se tako dela, potem ni čuda, da je nevolja splošna nad takim brezozirnim ravnanjem. Sedaj ob novem letu bomo zopet radi ali neradi, prostovoljno ali prisiljeni nosili davčne novce davkarji, sedaj naj bi se že vsaj završil ta prevrat, med letom se bo zopet težko, — koliko časa pa bomo še morali čakati na take milosti, ki nam po pravici gredo?

(Vozniki.) Iz Blok, dne 11. januarja. Strahovito debel sneg imamo. Skoro bo treba res skozi dimnik skakati v hišo. Sani bloškega „furmana“ so zametene. „Ogibanje na cesti bo sedaj kaj sitno“, pravi vsak, zlasti sedaj, ko je na straneh ceste nakopičena stena snega. In ta čudna — da ne rečem hujše besede — zapoved v našem glavarstvu glede ogibanja. Vse mora „k sebi“, na desno goniti pri ogibanju! Gospodje, vajete v roke! Bote videli, da je izkušnja najboljša učiteljica, in ta že od nekdanj uči „od sebe“ ogibati se, na „hout“, kakor je to povsodi drugodi. „Od sebe že odrinem „blago“, k sebi ga pa z bičem težko pripravim“ pravi izkušen voznik. In če s samcem voziš, da je žival gre mimo, ne boš zadel. Zato se nam bo slavno glavarstvo zelo prikupilo, če nam ugodí v tej reči. Čemu ljudi begati?!

(Nasledki pijančevanja.) Z Dolenjskega, 4. januarja: Minolega meseca poročali so časopisi, da se pripravlja v državnem zboru nova postava proti pijan-

čevanju. Pisali so, da je dr. Roser trdil v državnem zboru, da je pijančevanje največja nesreča za ljudstvo, občine in cesarstvo, kar je podprl s številkami, ko je omenil, da je v blaznicah 28 odstotkov izmed pijancev in da je živelo od 57 otrok iz desetih pijanskih rodbin le 9, med tem ko jih je bilo od 61 otrok iz treznih rodbin 50 živih in zdravih. Naj dodam temu iz lastne skušnje ta-le izgled, ki nam potrjuje, kako resnična je bila ta trditev dr. Roserja. Tu sta živela zakonska dva od leta 1882 do lani. Žena od teh pa je bila velika pijanka, in sicer jedina v vsi fari. Pila pa je posebno rada žganje. Pravili so, da je izpila večkrat po četrti litra in tudi več kar na dušek. Bila je vsak dan pijana in v pijanosti sta se z možem prepirala, pretečala. Govorili so tudi ljudje, da je hotela v pijanosti zažgati hišo in da je imela po noči nož pod zglavjem, da bi moža zaklala. K sreči je lani meseca novembra umrla, in sicer se le 40 let stara. V zakonu je imela v 11 letih 10 otrok in od teh živi danes jedino najmlajše dete, staro 13 mesecev, pa tudi to ne bo živelo, vsi drugi pa so pomrli v prav rani mladosti, le jeden sam je doživel 6 let. Drugi pa so pomrli v tej-le starosti: Prvi star 1 leto 5 mesecev, drugi poldrugi mesec, tretji 1 leto 7 mes., četrti 6 mesecev, peti 6 let 11 mesecev, šesti 5 mesecev, sedmi 2 meseca, osmi in deveti (dvojčka) po 23 in 25 dnij. Torej od 8 otrok ni ućakal ne jeden 2 let in 6 jih je pomrlo pred jednim letom! Ali nam ne potrjuje ta izgled, kako grozni so nasledki pijančevanja, vzlasti še žganjepitja?

(Zmrznil.) Iz Adlešić: 4. januarja. V nedeljo jutraj je šel od tu iz pobreskega grada logar Anton Fink po opravilih na Vinico. Od tam pa se je podal še le popoldne okoli 4. ure proti domu in sicer ko je hudo snežilo. Na precej daljni poti pa je in sicer, kakor se pripoveduje blizo Žezlja, onemogel in zmrznil. Ker ga ni bilo domu, so ga šli iskati in našli so ga še le v sredo popoldne. Na njem je ležal pes, katerega je imel seboj. Uboga žival je bila toraj cele tri dni pri njem noć in dan v hudi zimi. Bil je doma iz novomeske okolice in star čez 50 let.

(Živinska sol.) Zadnja st. državnega zakonika objavlja naredbo finančnega ministra, ki v mnogem olajšuje dobavo živinske soli. Tako ne bo treba občinam nannanjati določenega časa za naročila, naročalo se bo lahko skozi vse leto. Sicer pa bodo samostojna in gospodarska društva smela napraviti skladišča za sol, kjer jo bodo živinorejci po potrebi kupovali.

(Zakaj devamo roko pred usta, kadar se nam zdeha?) Pred 400 ali 500 leti je bila razširjena po Evropi vrača, da hudič vedno čaka, kdaj da bi prišel v človeka ter ga obsedel; navadno gre skozi usta. Če je že nekaj časa čakal, da bi človek odprl usta, napravi ga, da začne zdehati in tako smukne skozi usta. To se je prigodilo tako pogostokrat, da so se navadili ljudje delati križ čez usta, kaderkoli se jim zdeha, kajti križ prežene hudiča. Priprosto ljudstvo se ponekod še drži te navade; večina ljudij pa je opustila križ, ter se brani hudiča s tem, da dene roko pred usta. (Amer. Slovenec.)

(Pošten tat.) Iz Dobrove. V soboto pred svetimi tremi Kralji po noči je v Razorih vulgo pri Vojski neki domače hišne razmere dobro poznavaajoč tatovič izmaknil iz omare v prvem nadstropju cel volovski kup 300 gld. Gospodar sicer navadno v dotični sobi spi; imenovani večer pa je zbog mraza in trudnosti zaspal spodaj pri peči. No, pa velika žalost in strah sta vladala v hiši le svetih treh Kraljev dan, ker uzmovič je bil toliko pošten in usmiljen, ko je videl obupno žalost domačih, da je že prihodnjo noč prinesel, kakor sv. Miklavž, ves denar lepo v papir zavit na okno in s tem celej hiši po velikem strahu in žalosti napravil res evangelijsko veselje. Ali je tatoviča vest tako mučila, da je učinil ta poštenu korak, ali se zbal žandarmerije, ki je došla na lice mesta in zatrjevala, da ne more daleč biti. Najbrže je tatovič še rekrut v tej stroki. Naj bo že karkoli, pohvalimo ga vendar le, da se je toliko pošteno obnesel, in mu v prihodnje svetujemo, naj bo pameten, drugim uzmovičem pa ga priporočamo v blagohotno posnemanje.

(Prvi Slovenec v Ameriki — obsojen na vešala.) V Scratonu v Pensilvaniji v Ameriki obsodili so na smrt Franca Jeršina iz Rakitne pri Kamniku, kateri je bil vojak, potem nekaj časa v norišnici v svoji domovini. Nedavno je prišel v Ameriko in je tukaj ustrelil Slovenko Marijo Kršič, ker ga ni hotela vzeti. Doma sta namreč imela nekoliko znanja. Kršič je bila prišla v Ameriko, da se poroči z Antonom Beršnakom. Jeršin je bil skočil po izvršenem umoru v vodo, da se odtegne kazni, a so ga policijsti potegnili na suho in prišel je pred sodišče. Pri sodišču se je skliceval zagovornik na njegovo slaboumnost, a porotniki se na to niso ozirali in odmerilo mu je sodišče postavno kazen — smrt.

(Nesreča.) Dne 6. t. m. je pri km 9643 na kočevski črti dolenske železnice stroj tovornega vlaka zdrobil z deskami obložen voz gospe Lavričeve s Čužperga. Hlapca sta bila baje vinjena. Preiskava se je pričela.

Kathreinerjeva knjižica. Današnji številki je priložena knjižica, pač zanimiva za vsako gospodinstvo in za slehernega, kateri pije kavo. V njej se nahajajo važna pojasnila o „Kathreinerjevi kavi“, ki čedalje bolj prihaja v navado, pa tudi izreki prvih veljakov o veliki vrednosti sladne kave, kakor mnenja o zrnati kavi in o čaju. Podučno knjižico priporočimo svojim naročnikom, da jo pazno preberó.

Tržne cene v Ljubljani

dné 12. januarja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	6	75	Speh povejen, kgr.	—	64
Rak.	5	30	Serovo maslo.	—	72
Jedmen.	5	70	Jajce, jedno.	—	3
Oves.	5	80	Mleko, liter.	—	10
Ajda.	6	90	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso.	6	—	Telečje.	—	62
Korusa.	6	50	Svinjako.	—	56
Krompir.	2	70	Koščunovo.	—	40
Leča, hkti.	12	—	Pišane.	—	50
Grah.	10	—	Golob.	—	17
Pškol.	10	—	Seno, 100 kgr.	1	87
Maalo, kgr.	—	94	Slama.	1	70
Maat.	—	66	Drva trda, 4 kub. mtr.	7	20
Speh svet.	—	56	„ mehka.	5	20

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dan 7. februarja 1895 zvečer

Loterijske srečke.

Dunaj, 12. januarja:	75.	4.	18.	85.	78.
Gradec, 12. januarja:	26.	25.	13.	43.	36.
Line, 5. januarja:	79.	64.	55.	7.	78.
Trst, 5. januarja:	11.	51.	33.	17.	19.

Najcenejši in najboljši vir nakupovanja!

Ubal pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža v Ljubljani

priporoča:

Cvet zoper trganje (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Marijincevje kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.

Planinski zeliščni ali prani sirop za odraslene in otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 36 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasani, skaznem želodcu. — Skatula 21 kr., jeden zavojček s 6 skatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Redilna štupa za živino za no-tranje potrebo pri kravah, konjih in prašičih. — Zavojček z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zavojčkov samo 2 gld.

Cvet za konje. Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanju nog, strpenju v boku, v križi itd. s kratka pri vnanjih boleznih in hribah. — Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., pet steklenic z rabilnim navodom vred le 4 gld.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobijo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošilja. 144 (24-16)

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta že 25 let s največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočani prsi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo norejenje kosti. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.) 196 20—3

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj te sorej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paxi naj se tudi na to, da je sraven stoječa oblastveno protokollirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 627 20—5

Osrednja razpošiljalnica za provincije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gg.: lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, G. Piccoli, Ubald pl. Trnkoczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodani, A. Schindler, A. Mizzam, lekarničar. F. Prodani, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladovics; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Ormožju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsebergu: J. Huth.

Najboljša, izredno okusna je župnika Kneipp-a sladna kava

OCHRANNA-ZNÁMKA

4 1/2 kilograma za gld 2 10.

v rudečih štirioglatih zavitkih s sliko župnika Kneippa.

Oelzova kava

v rudečih okroglatih zavitkih. 24—2

Vsaka posebej porabljen ali pomešani nameščata popolnem navadno zrnato kavo. Dobivata se v vsaki boljši prodajalnici.

Kjer ni zaloga, pošlje je izdelovatelj (Oelz v Brezencu) po pošti v zavojih po

639 24—5

Naznanilo!

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril dne 1. januarja 1894

ново štacuno z mešanim blagom

pri Mali nedelji.

Ker bom prodajalnico pri sv. Jurju tudi še nadalje imel, torej bom mogel kot lastnik dveh prodajalnic vse blago še mnogo cenejše prodajati, kot doslej.

K obilnemu obisku se prav tople priporočam ter zagotavljam izvrstno potrežbo.

Franz Senčar,

3—2

trgovec pri sv. Jurju ob Ščavnici.

Zavarovanje malih kapital!

Zavarovalnica za življenje

„ALLIANZ“

na Dunaju

35 3—1

zavaruje na življenje človeka

in sicer pri mali plači

od 10 kr. naprej

vsaki teden, po vseh kombinacijah.

Do konca leta 1894 je bilo zavarovanih nad 20 milijonov goldinarjev.

Zavarovalnica je izdala nad sto tisoč poltic.

Pojasnila dačo: generalna reprezentacija za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu, Jakominiplatz Nr. 16, zastopi na deželi ter pooblasteni nadzornik za Kranjsko g. Rudolf Starovasnik v Kranju št. 31.

1. Ako kdo želi, dobi projekt zastonj.

Kmetovalcem kateri se hočejo poučiti o marsičem, kar koristi njihovem uspešnemu gospodarstvu, priporočamo knjžico

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal Iv. Belec, župnik.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr. Dobiva se v „Katoliški Tiskarni“ v Ljubljani.

Vsakdo

kateri rabi odlikovano želečvo tinkturo lekarne Piccoli-jeve pri „angelju“ v Ljubljani, si ohrani zdrav in krepak želečec, lahko prebavlja jedila in se obrani zaprtju telesa.

Cena steklenici je 10 novcev.

Vnanja naročila razpošilja proti povzetju zneska.

148 24-18

Pri zlatem dr.
jabolku.

J. PSERHOFER

Zam goldenen
Reichsapfel.

Iekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staro-
znano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih
zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh
kroglic velja: 1 škatlica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoij s 6 škatlicami 1 gld. 5 kr., pri
nefrankovanej pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto
pošiljati: 1 zavoj kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja
4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Mnogi eno jeden zavoj se ne more
odposlati.) — **Prosi se, da se zahtevajo izrečno** **Pserhoferja kri čistilne krog-**
lice in gleda na to, da ima vsaka škatlica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski
pečat **J. Pserhofer** in sicer v **XX rdeči** **XX** barvi. 190 12 6

Balsam za osebline J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljavi 65 kr. —
Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr. — **Ameriška**
maša za protin, 1 gld. 20 kr. — **Prašek proti potenju nog**, škatlica 50 kr., s frankovano
pošiljavi 75 kr. — **Balsam za gušo**, 1 šakon 40 kr., s frank. pošlj. 65 kr. — **Zdravilna**
esenca (Praške kapljice), proti sprjenemu želodeu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr. —
Angleški šušekni balsam, 1 steklenica 50 kr. — **Fijakarski prašek**, proti kašlju itd. 1 škatlica
35 kr., s frankovano pošiljavi 60 kr. — **Tannochinin-pomada J. Pserhoferja**, najboljše sredstvo
za pospeševanje rasti las, 1 škatlica 2 gld. — **Univerzalni obliž**, prof. Steudel-a, sredstvo
primerno ranam, oteklinau itd. 1 lonček 50 kr., s frank. pošljat. 75 kr. — **Univerzalna čistilna**
sol A. W. Bullrich-a, Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske
farmaceutične specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni
prekribe. — **Pošiljati po pošti** zvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, veče pa tudi
proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najboljše po poštnaj nakaznici), je poštnina
dosti nižja, nego pri pošiljavih s povzetjem. **XX**

Zoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v Ljubljani pri **G. Piccoli-ju**

Kovert s firmo
priporoč
Katoliška Tiskarna
po nižej ceni.

P VII. zvezek: POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravno kar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

Največji izbor

Skrbno
izdelovano

Preobleke, Popravila

L. Mikusch,
kovarska delavnica,
Ljubljana, Mostar trg 11.

Najnižje cene

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča
po zdravniških ženakam, otrokom in bolnikom: Najkakovostnejša, edino zdrava in ob enem
najcenejša primes k bobovi kavi je!

KATHREINER.

CASTNI DIPLOM
1891-1894
8 ZLATIH KOLAJN

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod
v celih zrnih,
ki se ne daje ponarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

Poser: zahtevajte in jemljite
to kavo samo s imenom
"Kathreiner".